

MAPA SEVERNÍ OBLOHY – LEDEN 2011

1. 1. ve 20.00 SEČ
15. 1. v 19.00 SEČ
30. 1. v 18.00 SEČ

Platí na celém území ČR

PLANETY

Merkur – na ranní obloze krátce před východem Slunce (-0,2 mag)

Venuše – na ranní obloze vysoko nad JV obzorem (-4,2 mag)

Mars – v lednu nepozorovatelný

Jupiter – v první polovině noci v souhv. Ryb (-2,1 mag)

Saturn – na ranní obloze v souhv. Panny (1,1 mag)

Uran – v první polovině noci v souhv. Ryb (5,9 mag)

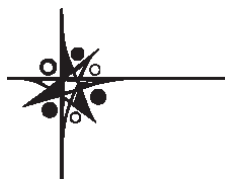
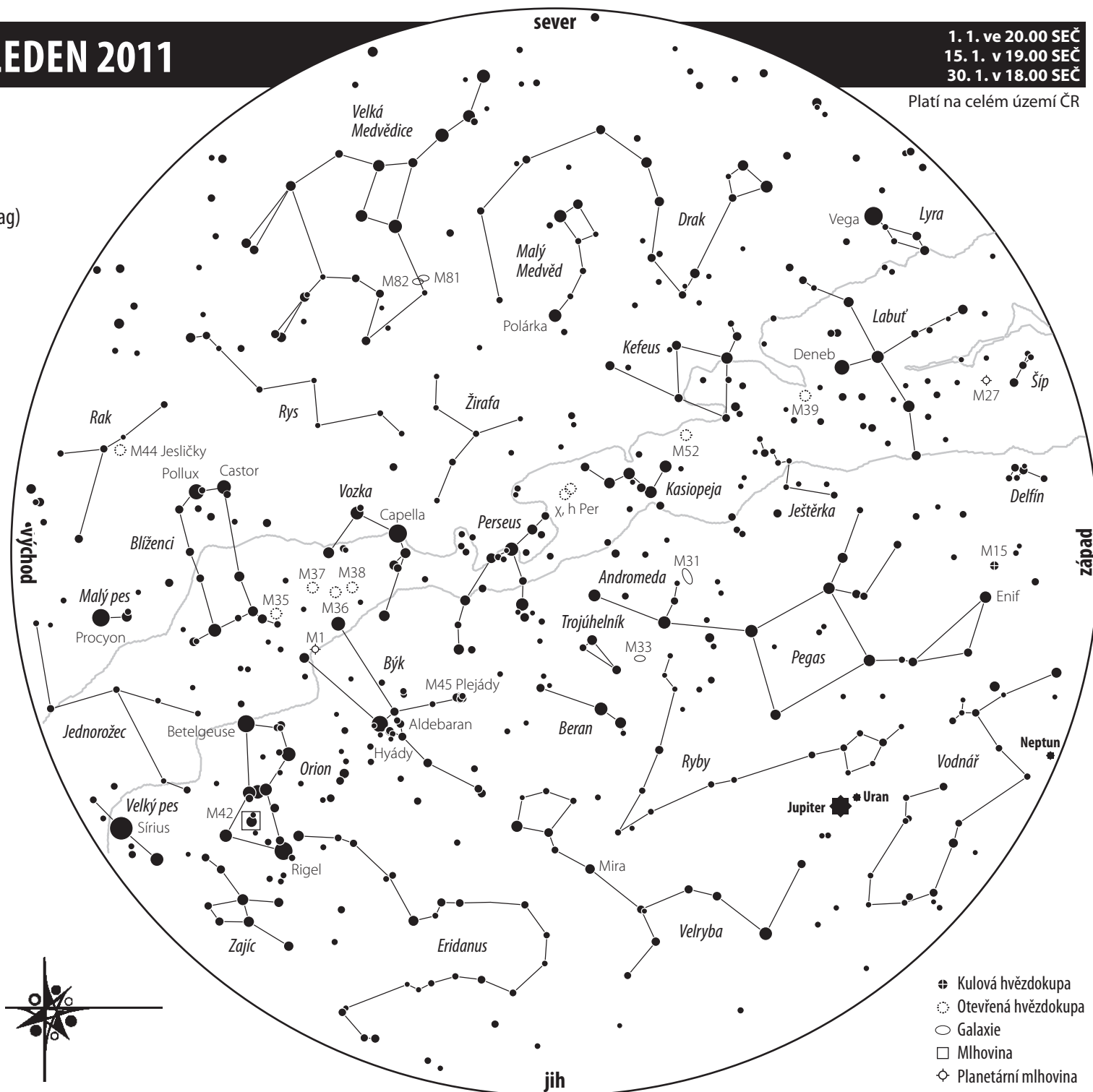
Neptun – večer nízko nad západem (8,0 mag)

ZAJÍMAVOSTI NA OBLOZE

3. Země v perihelu (nejblíže Slunci – 147,1 mil. km)
4. Maximum meteorického roje Quadrantid, kolem 01 UT, frekvence až 120 meteorů za hodinu
4. Měsíc v novu (9:03 UT)
4. Částečné zatmění Slunce viditelné z území ČR, Měsíc dopoledne zakryje téměř 80 % slunečního kotouče, úplné zatmění nastává mimo Zemi
8. Venuše v největší západní elongaci (47° od Slunce)
9. Merkur v největší západní elongaci (23° od Slunce)
10. Měsíc v apogeu (nejdále od Země – 404 977 km)
12. Měsíc v první čtvrti (11:32 UT)
15. Měsíc nedaleko Plejád (na večerní obloze)
19. Měsíc v úplňku (21:22 UT)
22. Měsíc v perigeu (nejblíže Zemi – 362 792 km)
25. Měsíc nedaleko Saturnu (na ranní obloze)
26. Měsíc v poslední čtvrti (12:58 UT)
30. Měsíc nedaleko Venuše (na ranní obloze)

Všechny časové údaje uvedeny ve Světovém čase (UT).
Středoevropský čas (SEČ) = UT+1 h

Aktuální mapky na následující měsíc naleznete volně ke stažení vždy na počátku měsíce na www.astro.cz
a www.udalosti.astronomy.cz

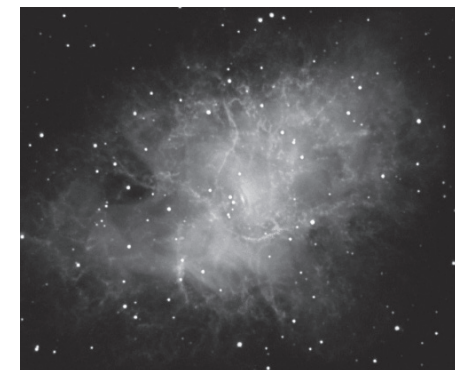
- Kulová hvězdokupa
- Otevřená hvězdokupa
- Galaxie
- Mlhovina
- ◇ Planetární mlhovina

MAPA SEVERNÍ OBLOHY – VHODNÉ OBJEKTY PRO AMATÉRSKÁ POZOROVÁNÍ – LEDEN 2011

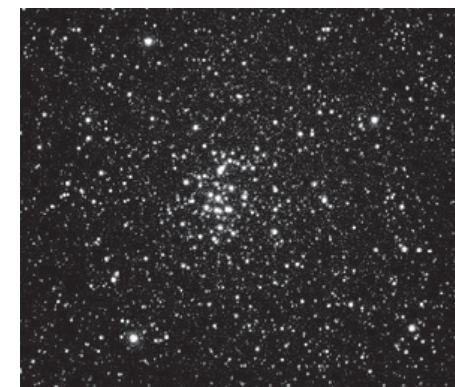
Na noční obloze můžeme pozorovat i bez drahého vybavení mnoho zajímavých objektů. První podmínkou je ale kvalitní tmavá obloha bez světelného znečištění, která se dnes bohužel vyskytuje již velmi vzácně. Na městské obloze spatříme pouze nejjasnější hvězdy a hodnotně pozorovat můžeme jenom Měsíc a planety. Pokud chceme nahlédnout do vzdálenějších končin naší galaxie či za její hranice, musíme se vydat daleko za město, do míst bez veřejného osvětlení a jiných rušivých zdrojů světla. Na opravdu tmavé obloze spatříme bez dalekohledu stovky hvězd, stříbřitý pás Mléčné dráhy a mnoho objektů vzdáleného vesmíru. Skvělým pomocníkem pro první toulky po hvězdách nám může být triedr (ideálně 10×50) – binokulární dalekohled s relativně malým zvětšením a velkým zorným polem, který nám odhalí desítky zajímavých objektů. V zimě při vyjasnění klesají teploty hluboko pod bod mrazu, tudíž nezapomínejte na dobré oblečení.

Vhodné objekty pro pozorování triedrem či malým dalekohledem:

- M27 planetární mlhovina Činka v Lištičce, v triedru výrazná mlhavá skvrnka, silnější zvětšení odhalí její strukturu, vzdálenost 975 l.y.
- M15 kulová hvězdokupa v Pegasu, v triedru mlhavá hvězdička, silnější zvětšení (>100×) větším dalekohledem (>15 cm) ji rozloží na hvězdy, vzdálenost 30 tis. l.y.
- M39 otevřená hvězdokupa v Labuti, v triedru má tvar rovnostranného trojúhelníku ve kterém lze napočítat asi 25 hvězd, vzdálenost 900 l.y. (údajně ji pozoroval již Aristoteles kolem roku 350 př. n. l.)
- M31 Galaxie v Andromedě, nejvzdálenější objekt viditelný na tmavé obloze pouhým okem (asi 2,9 mil. l.y.), v triedru lze spatřit i její průvodce M32 a M110, větším dalekohledem spirální strukturu.
- M33 spirální galaxie v Trojúhelníku, na velmi tmavé obloze viditelná pouhým okem, v triedru velký mlhavý obláček, větší dalekohled (>15 cm) ukáže náznaky spirálních ramen.
- χ, h Per dvojitá otevřená hvězdokupa v Perseovi, nádherný objekt pro triedr, který ukáže v zorném poli stovky hvězd, vzdálenost 7 300 l.y.
- M1 Krabí mlhovina, zbytek po výbuchu supernovy v roce 1054, v triedru malá mlhavá skvrnka, strukturu ukáže až velký dalekohled (>30 cm)
- M45 Plejády, asi nejznámější otevřená hvězdokupa, pouhým okem lze napočítat obvykle 7–9 hvězd (první zmínka o Plejádách byla nalezena v již Homérově knize Odysea z roku 750 př. n. l.), vzdálenost 380 l.y.
- M42 emisní mlhovina v Orionově meči, viditelná i pouhým okem, již triedr ukáže struktury a okolní mlhoviny, ale čím větší dalekohled, tím úžasnější pohled... v temném zálivu leží vícenásobná hvězda Trapez
- M35 jasná a bohatá otevřená hvězdokupa v Blížencích, obsahuje menší a kompaktnější kupu NGC 2158
- M36, 37, 38 pěkné, jasné a na hvězdy bohaté otevřené hvězdokupy ve Vozkovi, vhodné pro triedr i větší dalekohled
- M44 Jesličky, jasná otevřená hvězdokupa v Rakovi, pouhým okem se jeví jako mlhavý obláček, vzdálenost 580 l.y.
- M81, M82 dvojice jasných galaxií ve Velké Medvědici, při větším zvětšení v M81 zajímavé struktury.

Krabí mlhovina M1

Otevřená hvězdokupa M44

Plejády M45